

Kommunstyrelsen

Jonas Bergström
Kommunstyrelsens ordförande

Härnösands kommuns yttrande – Migrations-och asylpakten Ds 2025:30

Allmänna synpunkter

Först och främst vill Härnösands kommun påtala att remisstiden varit orimligt kort och dessutom i en period av flera så kallade röda dagar. Det har begränsat förutsättningarna att sätta sig in i remissens stora omfång till fullo.

Härnösands kommuns uppfattning är att det saknas:

- En djupare analys om konsekvenserna för kommunens uppdrag. Det är inte rimligt att stora förändringar genomförs utan att staten tagit ställning till och undersökt hur förutsättningarna för kommunernas kärnuppdrag påverkas med detta tillkommande ansvar.
- Övergångsbestämmelser då det är stora förändringar som genomförs i mottagningssystemet, framförallt det utökade ansvaret för kommunerna då det gäller företrädare för ensamkommande barn – i dagsläget är inte kommunerna rustade för att hantera förslaget på uppdrag med dess förutsättningar som föreslås och behöver stegvis kunna hantera det utökade uppdraget.
- Ett klagörande om ersättning till kommunen behövs då finansieringsprincipen bör gälla.

Kommunen ser ökade kostnader för:

- Skola och förskola
- Socialt stöd och insatser för personer med särskilda behov.
- Administration kring rekrytering och utbildningsinsatser för gode män och företrädare

Mottagandedirektivet:

Det nya omarbetade mottagandedirektivet ställer krav på mottagningsvillkor för asylsökande, vilket direkt berör kommunerna i flera delar.

Migrationsverket har ansvaret för asylboenden men kommunen ska ordna boende för ensamkommande barn

Härnösands kommun har en långvarig erfarenhet av att anordna boende för ensamkommande. Men dessa finns numera inte kvar vilket innebär en omställning och ökade kostnader, både initialt och på längre sikt.

Kommunerna har ansvar för stödinsatser enligt socialtjänstlagen för personer med funktionsnedsättningar eller andra särskilda behov. Det kan inkludera anpassningar i boendemiljö och socialt stöd.

Asylboendet i Härnösands kommun är tillgänglighetsanpassat, vilket under flyktingkrisen medförde att kommunen fick en större andel personer anvisade till boendet med särskilt stödbehov. Det medförde i sin tur ökade kostnader för socialtjänsten och uppstår detta igen medför det kostnader och ökat behov av personella resurser som kommunen inte kan se kostnadstäckas av staten i nuvarande förslag. förslaget. Full kostnadstäckning är en möjlig väg alternativt att boendesociala insatser bör ligga kvar på Migrationsverket.

Ensamkommande barn

I promemorians kapitel 15 lämnar utredningen förslag och bedömningar om anpassning av svensk rätt till samtliga bestämmelser om företrädare för barn. Förslaget innebär en ny roll: företrädare som ska utses för ensamkommande barn i asylprocessen. Det innebär också krav på kompetens och fortbildning av företrädare, samt att företrädare ska utses inom 15 arbetsdagar efter ansökan om internationellt skydd. Det medföljer krav på att företrädaren ska ha relevant kompetens, utbildning och att företrädaren ska bistå barnet i alla förfaranden (ansökan, intervjuer, åldersbedömning).

Härnösands kommun ställer sig bakom SKR:s yttrande i denna del:

En företrädare ska enligt förslaget utses inom 15 arbetsdagar efter ansökan om internationellt skydd. Det är oklart vad som menas med mottagningskommun då fyra kommuner utses till screeningorter för identifiering, säkerhets/hälsokontroller samt remittering till asylförfarande eller återvändande.

Härnösands kommun menar att utse en tillfällig företrädare bör ligga på en annan huvudman än överförmyndaren. I promemorian anges att de flesta kommuner har en social jour som kan utse en tillfällig företrädare. Det är dock inte socialnämnden som beslutar om förordnande av god man enligt lagen om god man för ensamkommande barn utan överförmyndaren. Överförmyndaren har i dag ingen jourverksamhet. Det är redan med nuvarande regelverk en stor utmaning för vissa kommuner att hitta personer som är villiga att ta sig an uppdraget som god man och som också uppfyller kraven på lämplighet m.m.

Vare sig överförmyndaren eller gode män har de juridiska kunskaper som asylprocedurförordningen med mera kräver av en företrädare. Både överförmyndarverksamheterna och gode män kommer därför behöva genomgå omfattande utbildningsinsatser om systemet ska fungera. De krav på utbildning och kompetens som följer av asylprocedurförordningen kan innebära att dagens ideella krafter behöver bytas ut mot utbildade jurister. Ersättningsreglerna behöver därmed ses över.

Jonas Bergström
Kommunstyrelsens ordförande